

## דף טא

- קיד. א. היא אומרת להניק והוא אומר שלא להניק, או להפך — מה הדין?  
 ב. הכניסה לו שפחה אחת או כמה שפחות — מהי בעשיית מלאכות הבית?  
 ג. אלו מלאכות אין אשה נדה עושה לבעלה?  
 ד. האכלת השמש בסעודה — כיצד?  
 ה. אלו מלאכות אין האיש יכול לכפות על אשתו לעשותן?  
 א. היא אומרת להניק והוא אומר שלא להניק — שומעים לה, מפני שמצטערת בכך.  
 הוא אומר להניק והיא אומרת שלא להניק [בזמן שיכול התינוק לינק מאחרת] — כל שאין זו דרכה (— דרך בנות משפחה) להניק, או אף אם דרכה אבל לא דרך משפחתו — אינה חייבת להניק, שהאשה עולה עמו ואינה יורדת עמו.

מסתבר שכן הוא הדין בכל שאר מלאכות, אינה חייבת בהן אלא אם כן דרכה ודרך משפחתו בכך. (רא"ש).

- ב. הכניסה לו שפחה אחת — לא טוחנת ולא אופה ולא מכבסת.  
 שתים — אין מבשלת ואין מניקה את בנה.  
 שלש — אין מצעת לו המטה (הצעה שיש בה טורח. מפרשים), אין עושה בצמר [אבל עושה לו דברים קטנים, וכן טורחת בשביל אורחים זמניים].  
 ארבע — יושבת בקתדרה.  
 ואף על פי שאמרו יושבת בקתדרה, אבל מוזגת לו כוס ומצעת לו את המטה (הצעה שאין בה טורח אלא משום חיבה) ומרחצת לו פניו ידיו ורגליו. (רב יצחק בר חנניא אמר רב הונא).  
 (משמע ברש"י שאותן מלאכות אין כופים אותה לעשותן אלא עצה טובה היא שהשיאוה חכמים. ומדברי התוס' להלן מוכח שסוברים שהוא חיוב גמור (עפ"י קובץ שעורים. וכן משמע בשו"ת הרשב"א ח"ד קסט. וע' במשך חכמה משפטים (כב, ד) שכתב לצדד שמא חייבת באותן מלאכות מהתורה. וצ"ע).  
 רבי אליעזר אומר: אפילו הכניסה לו מאה שפחות, כופה לעשות בצמר, שהבטלה מביאה לידי זימה. וכן אמר רשב"ג: הבטלה מביאה לידי שעמום. ולדבריו אם אינה מתבטלת לגמרי אלא שמשתעשעת בכלבים קטנים וכד' — שפיר, ואילו לרבי אליעזר אף כגון זה מביאה לידי זימה הלכך כופה לעשות בצמר. אמר רב מלכיו (ולרב פפא: רב מלכיא) אמר רב אדא בר אהבה: הלכה כרבי אליעזר.  
 א. הרי"ף והתוס' נקטו שאין הלכה כרשב"ג אלא כרבי אליעזר חושש לזימה. והרא"ש פקפק בדבר.

- ב. כשעושה מלאכה בצמר כדי שלא תתבטל, אינה חייבת לעשות משקל חמש סלעים. ונחלקו הדעות האם מעשה ידיה של זו שייכים לה או לבעלה. (וע"ן).  
 אמר רבי חנא / רבי שמואל בר נחמני: לא הכניסה לו ממש אלא כיון שראויה להכניס, שנדוניתה מרובה, אף על פי שלא הכניסה. וכן הדין אם צמצמה משלה (מדברים שהוא חייב לה) בשיעור שאפשר לקנות שפחות. (יש גורסים: שמצאה לו משלו, כלומר שהוא עשיר שיכול לקנות הרבה שפחות כדי צרכה. מובא בתוס').

- ג. אמר רב יצחק בר חנניא אמר רב הונא: כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה, נדה עושה לבעלה, חוץ ממוזגת הכוס והצעת המטה (של חיבה) והרחצת פניו ידיו ורגליו.

והצעת המטה שאמרו — דוקא בפניו, אבל שלא בפניו אין חשש (רבא). ומזיגת הכוס, אם מזוגת בשינוי כגון בשמאל או שאינה מגישתו כרגיל אלא מניחתו בצד (ערא"ש), כדרך שנהגו נשות החכמים — מותר.

ד. צריך ליתן ממאכלי הסעודה לשמש המשרת בסעודה. מאכלים שיש להם ריח וקהות (זה או זה. רש"י ועוד) — אין משהים אותם לשמש אלא נותן לו מיד בתחילת הסעודה, שאם לא כן עלול הוא להנוק מכך שמריח ואינו אוכל. ויש להאכילו בתחילה מכל מין ומין.

א. ממדת חסידות ליתן לו מכל מין ומין גם אם אין לו ריח וקהות. (או"ח קסט,א).

ב. מסתבר שכשיש לו משרת ששכרו לשנה ואמר לו בתחילה שמרשהו ליטול בתחילה מכל דבר שיש לו קיוהא וריחא, די בזה. (באור הלכה קסט,א).

ונוטה הדבר לומר שכל דין זה אמור במקומות שאין המשרת אוכל מאותם מיני מזונות שנותן לבעל הבית, לפיכך נפשו מתאוה לזה, אבל אם המנהג שגם המשרת אוכל אותם מאכלים שמביא בעל הבית, אעפ"י שעדיין לא אכל אין חייבים להקדימו, וכמו אם מיסב עמו על השלחן. ואפשר שמטעם זה אין נוהגים העולם לזוהר בזה. (שם).

ג. לאו דוקא שמש אלא הוא הדין המבשל. ומשמע בגמרא שאפילו שאר כל אדם שעומד שם, יש ליתן לו מעט ממאכלים שיש בהם ריח, כדי שלא יינזק. (באור הלכה שם).

ה. אינו כופה לא לעמוד לפני אביו (לשרתו) ולא לעמוד לפני בנו, ולא ליתן תבן לפני בהמתו (סוסי וחמורים. ויש מפרשים: אף שאר בהמות זכרים), אבל כופה ליתן תבן לפני בקרו (יש מפרשים: נקבות בלבד. הרי"ף גורס להפך, לפני בקרו אינו כופה ולפני בהמתו [שרוכב עליה. רא"ש] — כופה. ולגרסת התוס' לפני שניהם אינו כופה).

רבי יהודה אומר: אף אינו כופה לעשות בפשתן, מפני שפשתן מסריח את הפה ומשרבט (= מנפח) את השפתים. ודוקא בפשתן רומי.

קטו. א. המדיר את אשתו מתשמיש המטה — מאימתי יוציא ויתן כתובה?

ב. המדיר את אשתו מלעשות מלאכה — האם יוציא ויתן כתובה?

א. המדיר את אשתו מתשמיש המטה (כגון שאסר הנאת תשמישה על עצמו, אבל 'הנאת תשמישי עליך' — אין זה נדר, שהרי משועבד לה. רש"י עפ"י נדרים פא: ולהלן עא:); —

בית שמאי אומרים: שתי שבתות (כיוולדת נקבה שפורשת מבעלה כשיעור זה), בית הלל אומרים: שבת אחת (כנדה דאוריתא) — תמתין. יתר מכאן — יוציא ויתן כתובה. ואין חילוק בין אלו שעונתן תכופה לאלו שעונתן לזמן מרובה כגון הספנים — שאינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו. לדברי רב מדובר במפרש זמן בנדרו, אבל נדר בסתם — יוציא לאלתר ויתן כתובה. ושמואל אומר: אפילו בסתם גם כן ימתין, שמה ימצא פתח לנדרו.

דין המדיר את אשתו מליהנות לו — נתבאר להלן ע.

ב. המדיר את אשתו מלעשות מלאכה — אמר רבן שמעון בן גמליאל: יוציא ויתן כתובה שהבטלה מביאה לידי שעמום.